

WARMIŃSKO-MAZURSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w Olsztynie
10-575 OLSZTYN
Al. Mar. J. Piłsudskiego 7/9

PS-VI.431.1.1.2020.BC

Pani
Bożena Biegańska-Wójtowicz
Dyrektor Powiatowego Domu Dziecka
w Kętrzynie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.5.2020 z dnia 09 stycznia 2020 roku /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Bogdan Caruk – główny specjalista, kierujący zespołem inspektorów,
 2. Katarzyna Brewka – kierownik oddziału,
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Domu Dziecka w Kętrzynie, ul. Klonowa 2B, 11-400 Kętrzyn.

Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 22 stycznia i zakończono w dniu 24 stycznia 2020 r. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto zgodność zatrudniania pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej z wymaganymi kwalifikacjami, w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/Dom/Jednostka/Jednostka kontrolowana – co oznacza: Powiatowy Dom Dziecka w Kętrzynie,
2. Dyrektor/Dyrektor Placówki/Dyrektor kontrolowanej Jednostki – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie, panią Bożenę Biegańską-Wójtowicz,
3. pracownicy pedagogiczni – co oznacza: wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych w Placówce do pracy z dziećmi i rodziną, o których mowa w art. 98 ustawy,
4. pracownicy niepedagogiczni – co oznacza: osoby zatrudnione w Placówce do obsługi i administracji, o których mowa w art. 99 ust. 5 ustawy,
5. Regulamin Placówki/Regulamin – co oznacza Regulamin Organizacyjny Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Bożeny Biegańskiej-Wójtowicz – Dyrektora Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie.

Ustaleń dokonano w oparciu o: rozmowy przeprowadzone z dziećmi oraz pracownikami pedagogicznymi, analizę akt osobowych pracowników, wyjaśnienia i informacje przekazane przez ww. i Dyrektora.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością.**

Ustalenia z kontroli

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana jednostka jest publiczną, całodobową placówką opiekuńczo–wychowawczą typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi przeznaczoną dla 14 wychowanków (6 miejsc socjalizacyjnych i 8 interwencyjnych). Organem prowadzącym placówkę jest Powiat Kętrzyński.

W okresie objętym kontrolą działalność Placówki określał: *Regulamin Organizacyjny Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie*, przyjęty uchwałą Nr 847/2014 Zarządu Powiatu w Kętrzynie z dnia 13.11.2014 r., zmieniony Uchwałą Nr 201/2015 Zarządu Powiatu w Kętrzynie z dnia 14 października 2015 r. **/akta kontroli str. 2-26/**. Kontrolujący stwierdzili, że w ww. *Regulaminie* wskazano zakresy zadań osób zatrudnionych do pracy z dziećmi, nie wniesiono uwag do ich treści.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w Domu było umieszczonych 7 wychowanków, wyciąg z ewidencji stanowi lista dzieci **/akta kontroli str. 27/**.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

W celu zbadania zgodności zatrudnienia Dyrektora oraz pozostałych pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami, sprawdzono kwalifikacji 100% kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą.

Zgodnie z wykazami przedłożonymi kontrolującym, stanowiącymi **akta kontroli str. 28-34 oraz str. 35**, w okresie podlegającym kontroli Jednostką kierował zatrudniony w wymiarze 1 etatu Dyrektor. Na stanowiskach pracowników pedagogicznych zatrudnionych było łącznie 15 osób, w tym:

- psycholog - w wymiarze 1/5 etatu,
- wychowawcy - 13 osób w wymiarze 5 etatów (w dacie kontroli 2 osoby usprawiedliwiona nieobecność, 6 osób już niepracujących)
- pracownik socjalny – w wymiarze ¼ etatu.

Na stanowisku pracownika niepedagogicznego (sprzątaczką) zatrudniano łącznie 2 osoby, w wymiarze ¼ etatu (w tym 1 osoba w dacie kontroli już niepracująca).

Ustalono, że Dyrektor spełniał wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla osób kierujących placówką opiekuńczo-wychowawczą, określone w art. 97 ust. 3 ustawy tj. posiadał odpowiednie wykształcenie, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucji zajmującej się pracą z dziećmi lub rodziną, a także aktualne zaświadczenie lekarskie potwierdzające, że jest zdolny do kierowania placówką opiekuńczo-wychowawczą.

Stwierdzono, że 14 pracowników pedagogicznych spełniało wymogi kwalifikacyjne określone w art. 98 ust. 1 ustawy tj. posiadało odpowiednie wykształcenie. W jednym przypadku osoba zatrudniona w okresie od 03 lipca do 31 sierpnia 2019 r., na stanowisku młodszego wychowawcy nie posiadała kwalifikacji do pracy z dziećmi, zgodnych z przepisami prawa. Posiadane przez młodszego wychowawcę wykształcenie tj. ukończona szkoła średnia na kierunku „Technik odzieżowy o specjalności krawiectwo lekkie” /**akta kontroli str. 36/** nie uprawniały go do pracy na stanowisku młodszego wychowawcy. Z wyjaśnień udzielonych w dniu 24.01.2020 r. przez Dyrektora Placówki, /**akta kontroli str. 37-41/** wynika, że w okresie 21.05-20.11.2018 r. osoba ta odbywała staż zawodowy na stanowisku pomocy wychowawcy. Po zakończonym stażu otrzymała bardzo dobrą ocenę. Podjęcie decyzji o zatrudnieniu tej osoby wynikało z konieczności pilnego zatrudnienia dodatkowego wychowawcy na zastępstwo, w związku z okresem urlopowym, oraz zgłoszeniem przez trzech wychowawców decyzji o rozwiązaniu umów o pracę. Ponadto od miesiąca maja 2019 r. długotrwale nieobecnych było troje wychowawców (w tym dwoje planowało zmianę miejsca pracy). Trudność z pozyskaniem na to stanowisko kandydata (brak odzewu na ogłoszenie w Urzędzie Pracy oraz regionalnej telewizji), który posiadałby odpowiednie kwalifikacje zrodziło konieczność „(...) podejmowania przez dyrektora decyzji na pograniczu prawa, poprzez zatrudnienie kadry niespełniającej wymagań ustawowych” /**akta kontroli str. 39/**.

Powierzenie opieki i wychowania osobom nieposiadającym odpowiednich kwalifikacji do pracy z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej może rodzić ryzyko sprawowania pieczy w sposób nieadekwatny do potrzeb emocjonalnych i rozwojowych wychowanków.

Analiza akt osobowych pracowników pedagogicznych oraz Dyrektora, wykazała również stosowne potwierdzenia spełniania przez nich wymogów określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1–3 ustawy tj. że:

- niepozbawieniu/nieograniczeniu władzy rodzicielskiej,
- braku nałożonego obowiązku alimentacyjnego,
- nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe).

Ustalono, że wszyscy pracownicy posiadali także, zgodnie z art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że są zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W trakcie trwania czynności kontrolnych przyjęto od Dyrektora Placówki informację, że w okresie objętym kontrolą nie zatrudniono w Jednostce pracowników, wobec których wszczęto postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego (dot. art. 98 ust 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) /**akta kontroli str.42-43/**

3. Zapewnienie zatrudnionym pracownikom prawa do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz udział pracowników w szkoleniach podwyższających lub wzmacniających ich kompetencje zawodowe

W myśl art. 98 ust. 4 ustawy, pracownicy pedagogiczni mają prawo do korzystania z poradnictwa, które ma celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. Z informacji przekazanej przez Dyrektora, stanowiącej **akta kontroli str. 44-46** wynika, że powyższy zapis art. 98 ust. 4 ustawy w kontrolowanej Jednostce był realizowany poprzez umożliwienie pracownikom uczestnictwa w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, prelekcjach organizowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie, oraz Urzędzie Marszałkowskim. Tematyka szkoleń była dostosowana do ich potrzeb, a pracownicy mieli wpływ na ich wybór. Ponadto, wychowawcy mogli liczyć na wsparcie Dyrektora oraz zatrudnionych w Placówce specjalistów tj. psychologa. Osoby, które brały udział w szkoleniach zawodowych na spotkaniach kadry wychowawczej przekazywały swoją wiedzę dla pozostałych pracowników. Dyrektor zwracał uwagę na potrzebę samokształcenia, korzystania z zasobów Internetu, wzajemne dzielenie się najciekawszymi artykułami.

W rozmowach indywidualnych pracownicy potwierdzili powyższe. Wskazali, że wykonywana praca jest dla nich satysfakcjonująca. Co do zasady, nie mieli potrzeby korzystania z poradnictwa w tym zakresie, w sytuacjach trudnych, pracownicy udzielali sobie wzajemnie wsparcia i pomocy. Dyrektor zapewniał im udział w szkoleniach wzmacniających i podwyższających ich kompetencje zawodowe, zgodnie ze zgłaszanymi przez nich potrzebami.

Ustalono, że Dyrektor i kadra pedagogiczna, w okresie objętym kontrolą brali udział w szkoleniach takich jak:

- *Akademia Zarządzania dla kadry zarządzającej systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,*
- *„Zrozumienie dziecka z RAD (zespół zaburzeń i więzi)”*,
- *„Od efektywnej komunikacji do pozytywnej dyscypliny”*,
- *„Zasady usamodzielniania się wychowanków pieczy zastępczej”*,
- *„Kooperacja–efektywna i skuteczna”*,
- *„Oswoić lęki i trudności dziecka–zauważ pomóż wspieraj,*
- *„Pacjent z zespołem zaburzeń więzi i traumatyzującym doświadczeniem różnych nadużyć”*,
- *„AAC komunikacja wspomagająca i alternatywna”*
- *„Praca z dzieckiem z rodziny wieloproblemowej- diagnoza rodziny”*,
- *„Pierwsza pomoc przedmedyczna”*.

Rozmowy przeprowadzone z wychowawcami **/akta kontroli str. 47-49/** wykazały, iż wszyscy pracownicy mogli korzystać ze szkoleń i byli zachęceni przez Dyrektora do udziału w nich. W opinii pracowników, Dyrektor wykazywał zrozumienie, w sytuacjach, gdy któryś z pracowników podejmował dodatkowe studia bądź szkolenia w celu podnoszenia swoich kompetencji zawodowych, pracownicy ci mogli liczyć np. na dostosowanie ich grafiku pracy do potrzeb edukacyjnych **/akta kontroli str.50-51/**.

4. Jakość wsparcia udzielanego przez pracowników Placówki w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów przeprowadził w dniach 22 stycznia 2020 r. indywidualne rozmowy kierowane z dwojgiem obecnych wychowanków na temat jakości sprawowanej opieki **/akta kontroli str. 52-53/**, (w dacie przeprowadzania czynności kontrolnych w Placówce przebywało jedynie dwoje wychowanków, czworo uczestniczyło w zimowisku profilaktycznym w Zakopanem, jeden wychowanek był urlopowany).

Podczas rozmów indywidualnych z kontrolującymi, wychowankowie pozytywnie wypowiadali się o wychowawcach, specjalistach pracujących w Placówce oraz Dyrektorze Domu. Potwierdzili zgodnie, że mogli liczyć na wsparcie i pomoc zarówno wychowawców jak i psychologa. Jednogłośnie twierdzili, że nie zdarzały się sytuacje, aby zwracając się z prośbą o pomoc do wychowawcy, psychologa czy Dyrektora nie otrzymali jej. Dzieci nie zgłosiły uwag w zakresie jakości opieki sprawowanej w Placówce.

5. Uwagi i wnioski

Mając na względzie pozytywne opinie wychowanków Placówki na temat jakości sprawowanej opieki, a także wsparcia udzielanego przez jej pracowników, rekomenduje się dalsze utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług.

6. Zalecenia:

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnosząc o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za jej powstanie, stosownych działań, mających na celu jej wyeliminowanie, oraz realizację następującego zalecenia:

- Do pracy z dziećmi, na stanowisku wychowawcy, zatrudniać wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Kastrau

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Bogdan Caruk – główny specjalista

Katarzyna Brewka – kierownik Oddziału